

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 23

(липень – вересень 2011 р.)

Київ – 2011

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка НАПН України

Р45 **Реферативний** огляд європейського права / За заг. ред. В. О. Зайчука.
– Вип. 23. – К., 2011. – 42 с.

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ і громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики Європейського Суду з прав людини.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у третьому кварталі 2011 року увагу Ради Європи було приділено питанням захисту відкритості мережі Інтернет, боротьби з практикою договірних матчів, а також сприяння соціальній мобільності.

Другий розділ містить анотації директив, регламентів і рішень інституцій Європейського Союзу, а також інших документів ЄС, що були прийняті у цей період. Новели законодавства стосувалися врегулювання питань управління безпекою відпрацьованого палива та радіоактивних відходів, застосування небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні, а також викликів у зв'язку з демографічними змінами.

Третій розділ збірника присвячено судовій практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За липень – вересень 2011 року Європейський суд ухвалив 9 рішень (8 – англійською, 1 – французькою мовами) за скаргами громадян України на порушення прав на справедливий судовий розгляд, що здебільшого стосувалися невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів.

Четвертий розділ містить резюме матеріалів щодо головування Данії в ЄС, проблеми поховання ядерних відходів, а також можливості врегулювання питання про азартні ігри он-лайн.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР І ТЕРМІНІВ	7
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ.....	9
ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ	9
<i>Рекомендація CM/Rec(2011)8 від 21 вересня 2011 р. «Про захист та сприяння універсальності, цілісності та відкритості мережі Інтернет».....</i>	<i>9</i>
<i>Рекомендація CM/Rec(2011)9 від 21 вересня 2011 р. «Про сприяння соціальній мобільності як внеску у соціальну з'єднаність»</i>	<i>10</i>
<i>Рекомендація CM/Rec(2011)10 від 28 вересня 2011 р. «Про сприяння чесності у спорті шляхом боротьби з маніпуляціями результатами, зокрема з практикою договірних матчів»</i>	<i>10</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	12
<i>Регламент (ЄС) № 691/2011 Європейського Парламенту та Ради від 6 липня 2011 року про європейську економічну звітність щодо довкілля</i>	<i>12</i>
<i>Регламент (ЄС) № 692/2011 Європейського Парламенту та Ради від 6 липня 2011 року стосовно європейської статистики щодо туризму та скасування Директиви Ради 95/57/ЄС</i>	<i>12</i>
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 677/2011 від 7 липня 2011 року про реалізацію функцій мережі управління повітряним рухом (УПР) та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 691/2010.....</i>	<i>13</i>
<i>Рекомендація Комісії від 13 липня 2011 року про ініціативу спільного програмування у галузі досліджень «Жити довше і краще – можливості та виклики демографічних змін» (2011/413/ЄС).....</i>	<i>13</i>
<i>Директива Ради 2011/70/Євратом від 19 липня 2011 року, що створює Структуру Співтовариства для відповідального і безпечного управління відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами</i>	<i>14</i>
<i>Рішення Комісії від 27 липня 2011 року про вимоги безпеки, яким повинні відповідати європейські стандарти для стаціонарного тренажерного обладнання відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2011/476/ЄС).....</i>	<i>15</i>

<i>Рішення Комісії від 27 липня 2011 року про вимоги безпечності, яким повинні відповідати європейські стандарти задля запобігання певним ризикам для дітей від внутрішніх жалюзі, ролетів на шнурках та пристроїв безпеки відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2011/477/ЄС)</i>	<i>16</i>
<i>Рішення Комісії від 27 липня 2011 року про вимоги безпеки, яким повинні відповідати європейські стандарти для гімнастичного обладнання відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2011/479/ЄС)</i>	<i>16</i>
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 805/2011 від 10 серпня 2011 року, що встановлює докладні правила для ліцензій і окремих сертифікатів авіадиспетчерів відповідно до Регламенту (ЄС) № 216/2008 Європейського Парламенту та Ради.....</i>	<i>17</i>
<i>Рішення Комісії від 10 серпня 2011 року про створення Групи експертів з питань боротьби з торгівлею людьми та скасування Рішення 2007/675/ЄС (2011/502/ЄС).....</i>	<i>17</i>
<i>Рішення 940/2011/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 14 вересня 2011 року про Європейський рік активної старості та солідарності між поколіннями (2012).....</i>	<i>18</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 964/2011 від 26 вересня 2011 року про встановлення корекційних коефіцієнтів, що застосовуються з 1 липня 2010 року до заробітної плати службовців, тимчасового персоналу та працівників-контрактників Європейського Союзу, які працюють у третіх країнах</i>	<i>19</i>

ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ..... 21

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ІЗЗЕТОВ проти України» від 15 вересня 2011 р. (заява № 23136/04).....</i>	<i>21</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КАЧУРКА проти України» від 15 вересня 2011 р. (заява № 4737/06).....</i>	<i>23</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАСКАЛЬ проти України» від 15 вересня 2011 р. (заява № 24652/04).....</i>	<i>24</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТРЕТЬЯКОВ проти України» від 29 вересня 2011 р. (заява № 16698/05)</i>	<i>25</i>

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЕРКОВ проти України» від 7 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 7 жовтня 2011 р., заява № 39766/05)</i>	<i>27</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФЬОДОРОВ та ФЬОДОРОВА проти України» від 7 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 7 жовтня 2011 р., заява № 39229/03).....</i>	<i>29</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГРИМКОВСЬКА проти України» від 21 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 21 жовтня 2011 р., заява № 38182/03)</i>	<i>31</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОРОБОВ проти України» від 21 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 21 жовтня 2011 р., заява № 39598/03)</i>	<i>34</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	37
<i>ЄС зобов'язується поховати ядерні відходи в безпечних бункерах.....</i>	<i>37</i>
<i>Комісія ЄС розглядає питання регулювання азартних ігор онлайн.....</i>	<i>38</i>
<i>Данія готується до малопомітного головування в ЄС.....</i>	<i>40</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР І ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення міждержавного об'єднання держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі, а також Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄЕП – Європейський економічний простір.

ЄП – Європейський парламент. Одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства. Є асамблеєю представників держав-членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

РЄ – Рада Європи.

СЗБП – Спільна зовнішня та безпекова політика («другий стовп» Європейського Союзу).

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

Трійка (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує в Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців. Термін походить від назви старовинної руської запряжки з трьох коней.

ЮВС – юстиція та внутрішні справи, співпраця у цій сфері (Частина VI Договору ЄС), що разом із Європейськими Співтовариствами й спільною зовнішньою та безпековою політикою (СЗБП) є одним із трьох стовпів підвалин «архітектури» об'єднаної Європи, визначених Договором ЄС. Основною метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ

Рекомендація CM/Rec(2011)8 від 21 вересня 2011 р. «Про захист та сприяння універсальності, цілісності та відкритості мережі Інтернет»

Recommendation CM/Rec(2011)8 of the Committee of Ministers to member states on the protection and promotion of the universality, integrity and openness of the Internet

Цією рекомендацією Комітет міністрів нагадує, що право на свободу вираження поглядів, яке включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати та поширювати інформацію та ідеї без стороннього втручання, має важливе значення для участі громадян у демократичних процесах. Це право поширюється також і на діяльність у мережі Інтернет.

Держави зобов'язані забезпечити захист основоположних прав і свобод своїх громадян, а також закликаються відповісти на очікування стосовно вирішальної ролі мережі Інтернет. Таким чином, завдання держави полягає у тому, щоб забезпечити захист громадських інтересів при проведенні власної політики щодо міжнародної мережі Інтернет.

У зв'язку із цим Комітет міністрів рекомендує державам-членам захищати та сприяти універсальності, цілісності та відкритості мережі Інтернет з урахуванням принципів та відповідно до зобов'язань, викладених у цій Рекомендації, а також забезпечити їх відображення у національному законодавстві та реалізацію на практиці.

До загальних принципів такого захисту та заохочення цей документ зараховує: уникнення завдання (застосування) будь-якої шкоди (обмежень) доступу та використанню мережі Інтернет, співпрацю та застосування відповідних юридичних процедур. Рекомендація визначає перелік дій, які повинні реалізувати держави для забезпечення цілісності мережі Інтернет. Цей документ також передбачає, що держави мають вжити всіх необхідних заходів для впровадження стандартів, політик і процедур, спрямованих на належне керування ресурсами, що є критично важливими для функціонування мережі Інтернет і

включають захист прав людини і основоположних свобод користувачів мережі.

Рекомендація CM/Rec(2011)9 від 21 вересня 2011 р. «Про сприяння соціальній мобільності як внеску у соціальну з'єднаність»

Recommendation CM/Rec(2011)9 of the Committee of Ministers to member states on fostering social mobility as a contribution to social cohesion

Цим документом Комітет міністрів рекомендує державам-членам передбачити у своєму законодавстві та вжити на практиці належних заходів для розширення можливостей соціальної мобільності. При цьому мають бути враховані принципи, що викладені у Додатку до цієї Рекомендації.

Додаток містить визначення таких понять, як «соціальна з'єднаність», «соціальна мобільність», «мобільність між поколіннями» та «неблагополучні групи». У Додатку також визначені основоположні принципи реалізації політики сприяння соціальній мобільності та наголошується на необхідності вжиття міжгалузевих заходів, зокрема щодо моніторингу та оцінювання результатів впровадження цієї політики.

Крім того, у Рекомендації визначено відповідні заходи, яких може бути вжито в системах дошкільної, початкової та середньої освіти. Окремо для держав-членів визначено цілі, досягнення яких сприятиме поверненню на ринок праці непрацюючого населення, та заходи, що забезпечать однаковий для всіх членів суспільства доступ до соціальних та культурних об'єктів.

Рекомендація CM/Rec(2011)10 від 28 вересня 2011 р. «Про сприяння чесності у спорті шляхом боротьби з маніпуляціями результатами, зокрема з практикою договірних матчів»

Recommendation CM/Rec(2011)10 of the Committee of Ministers to member states on promotion of the integrity of sport against manipulation of results, notably match-fixing

Цим документом Комітет міністрів рекомендує урядам держав-членів Ради Європи затвердити політику та заходи, спрямовані на попередження та боротьбу з маніпуляціями результатами змагань в усіх видах спорту на основі керівних принципів, викладених у Додатку до цієї Рекомендації.

У керівних принципах надано визначення таких понять, як «маніпуляції спортивними результатами», «інсайдерська інформація», «ставки на спортивні результати» тощо. Керівними принципами також визначається, що державна влада повинна нести відповідальність та вживати відповідних заходів з метою попередження та боротьби з будь-якими маніпуляціями, що пов'язані з результатами спортивних змагань.

У керівних принципах також перелічені законодавчі та інші заходи, яких може бути вжито державами-членами для досягнення встановлених цілей. Окремий розділ документа присвячено діяльності правоохоронних органів у цій сфері та іншим видам превентивної діяльності держав-членів.

Крім того, положення Рекомендації передбачають розвиток співпраці між спортивними організаціями та букмекерськими компаніями у боротьбі з маніпуляціями, пов'язаними з результатами спортивних змагань.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент (ЄС) № 691/2011 Європейського Парламенту та Ради від 6 липня 2011 року про європейську економічну звітність щодо довкілля

Regulation (EU) No 691/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 on European environmental economic accounts

Цей Регламент встановлює спільні рамки для збирання, упорядкування, передачі та оцінювання європейської економічної звітності щодо довкілля з метою складання окремих звітів як допоміжних для загальної Європейської системи звітності (ESA 95). З цією метою держави-члени мають збирати та надавати відповідним органам інформацію стосовно методології, спільних стандартів, визначень, класифікацій і правил бухгалтерського обліку, згруповану за відповідними модулями та призначену для використання при складанні європейської економічної звітності щодо довкілля.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 692/2011 Європейського Парламенту та Ради від 6 липня 2011 року стосовно європейської статистики щодо туризму та скасування Директиви Ради 95/57/ЄС

Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC

З огляду на важливе значення, яке має туризм для розвитку економіки ЄС, цей Регламент встановлює спільні рамки для систематичної підготовки і поширення європейської статистики щодо розвитку туристичного сектору в ЄС. З цією метою держави-члени збирають, упорядковують, обробляють та передають узгоджені статистичні дані щодо попиту і пропозиції в галузі туризму.

Регламент визначає, зокрема, характер, критерії та періоди відбору необхідної інформації, встановлює відповідні процедури і правила її збору, обробки і передачі Євростату тощо.

Регламент набирає чинності на 20-й день із дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (ЄС) № 677/2011 від 7 липня 2011 року про реалізацію функцій мережі управління повітряним рухом (УПР) та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 691/2010

Commission Regulation (EU) № 677/2011 of 7 July 2011 laying down detailed rules for the implementation of air traffic management (ATM) network functions and amending Regulation (EU) No 691/2010

Цей Регламент передбачає утворення компетентного та неупередженого органу з метою виконання завдань, необхідних для реалізації мережевих функцій, передбачених у Регламенті (ЄС) № 551/2004 Європейського Парламенту та Ради щодо питань організації та використання повітряного простору в єдиному європейському небі. Виконання цих завдань вимагає прийняття детальних правил із метою координації та узгодження процесів і процедур підвищення ефективності управління повітряним рухом.

Реалізація функцій мережі управління повітряним рухом вимагає відповідних змін у Регламенті Комісії (ЄС) № 691/2010 про встановлення схеми впровадження аеронавігаційного обслуговування, що вносяться цим Регламентом.

Цей документ набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рекомендація Комісії від 13 липня 2011 року про ініціативу спільного програмування у галузі досліджень «Жити довше і краще – можливості та виклики демографічних змін» (2011/413/ЄС)

Commission Recommendation of 13 July 2010 on the research joint programming initiative 'More years, better lives – the potential and challenges of demographic change' (2011/413/EU)

Цим документом Комісія закликає держави-члени розвивати і підтримувати спільне бачення того, як співробітництво та координація діяльності у сфері наукових досліджень на рівні ЄС можуть допомогти адаптуватися до демографічних змін і нових можливостей, які вони пропонують.

Державам-членам пропонується розробити спільну програму проведення довгострокового стратегічного дослідження, якою передбачалося б вивчення ключових потреб і цілей у сфері демографічних змін. Спільна програма має містити план конкретних дій, а також визначати інструменти і ресурси, необхідні

для їх реалізації. Для цього державам-членам пропонується діяти спільно за допомогою національних дослідницьких програм відповідно до керівних принципів, розроблених на рівні Групи високого рівня Ради з питань спільного програмування.

Держави-члени повинні регулярно доповідати Комісії про прогрес, досягнутий у реалізації ініціативи спільного програмування у галузі досліджень через щорічні звіти про хід роботи.

Директива Ради 2011/70/Євратом від 19 липня 2011 року, що створює Структуру Співтовариства для відповідального і безпечного управління відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами

Council Directive 2011/70/Euratom of 19 July 2011 establishing a Community framework for the responsible and safe management of spent fuel and radioactive waste

Цією Директивою створюється Структура Співтовариства для відповідального і безпечного управління відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами з метою уникнення покладення надмірного тягаря на майбутні покоління.

З цією метою держави-члени розробляють та впроваджують відповідні національні механізми для забезпечення високого рівня безпеки поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами для захисту працівників і населення від небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням.

Документом передбачається надання необхідної інформації та участь громадськості у питаннях управління відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами, а також належне урахування питань безпеки і захисту конфіденційної інформації. Крім того, ця Директива доповнює основні стандарти, зазначені в статті 30 Договору про Євратом щодо безпеки поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами.

Директива застосовується для таких аспектів: управління відпрацьованим паливом, що є продуктом цивільної діяльності, а також управління (на етапах від генерування до використання) радіоактивними відходами, які є продуктом цивільної діяльності.

Цей документ набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 27 липня 2011 року про вимоги безпеки, яким повинні відповідати європейські стандарти для стаціонарного тренажерного обладнання відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2011/476/ЄС)

Commission Decision of 27 July 2011 on the safety requirements to be met by European standards for stationary training equipment pursuant to Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council (2011/476/EU)

Це Рішення стосується вимог безпеки для стаціонарного тренажерного обладнання. У цьому Рішенні «стаціонарне тренажерне обладнання» визначено як продукт із двигуном чи без, котрий використовується для навчання, занять спортом або для реабілітації і який залишається незмінним під час використання.

Відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради про загальну безпечність продукції, продукт вважається безпечним, якщо він відповідає рекомендованим національним та європейським стандартам. Ст. 4 цієї Директиви встановлює порядок формування європейських стандартів і дозволяє Європейській Комісії визначати конкретні вимоги безпеки, яким повинні відповідати європейські стандарти; на основі цих вимог видається мандат європейським органам зі стандартизації, які й встановлюють ці стандарти.

У Рішенні 2006/514/ЄС Комісія опублікувала посилання на дев'ять європейських стандартів, що стосуються забезпечення безпеки стаціонарного тренажерного обладнання.

Як тільки відповідні норми встановлено, стаціонарне тренажерне обладнання, що відповідає цим стандартам, також відповідатиме загальним вимогам безпеки Директиви 2001/95/ЄС. Конкретні вимоги безпеки для відповідної продукції викладені в Додатку до цього Рішення.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 27 липня 2011 року про вимоги безпечності, яким повинні відповідати європейські стандарти задля запобігання певним ризикам для дітей від внутрішніх жалюзі, ролетів на шнурах та пристроїв безпеки відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2011/477/ЄС)

Commission Decision of 27 July 2011 on the safety requirements to be met by European standards to address certain risks posed to children by internal blinds, corded window coverings and safety devices pursuant to Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council (2011/477/EU)

Це Рішення встановлює вимоги безпечності для внутрішніх жалюзі, ролетів на шнурах та пристроїв безпеки, що повинні відповідати європейським стандартам відповідно до ст. 4 Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради про загальну безпечність продукції.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 27 липня 2011 року про вимоги безпеки, яким повинні відповідати європейські стандарти для гімнастичного обладнання відповідно до Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради (2011/479/ЄС)

Commission Decision of 27 July 2011 on the safety requirements to be met by European standards for gymnastic equipment pursuant to Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council (2011/479/EU)

Рішення визначає нові вимоги безпеки до гімнастичного обладнання та передбачає розробку європейськими органами зі стандартизації на їх основі відповідних європейських стандартів. Для цілей цього Рішення «гімнастичне обладнання» означає обладнання, що використовується для тренувальних, навчальних та змагальних цілей, включаючи групові та індивідуальні вправи.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (ЄС) № 805/2011 від 10 серпня 2011 року, що встановлює докладні правила для ліцензій і окремих сертифікатів авіадиспетчерів відповідно до Регламенту (ЄС) № 216/2008 Європейського Парламенту та Ради

Commission Regulation (EU) No 805/2011 of 10 August 2011 laying down detailed rules for air traffic controllers' licences and certain certificates pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council

Метою цього Регламенту є підвищення стандартів безпеки та поліпшення функціонування системи управління повітряним рухом у рамках ЄС шляхом видачі ліцензій авіадиспетчерам на основі загальних вимог до ліцензування.

Цей Регламент встановлює докладні правила видачі, призупинення та анулювання ліцензій авіадиспетчерам та учням авіадиспетчерів, видачі медичних довідок та сертифікатів навчальних закладів, а також умови їх дії, оновлення, перевірки та використання.

Нові норми ліцензування авіадиспетчерів встановлюються з метою підтримки єдиного високого рівня безпеки польотів цивільної авіації в Європі, для досягнення високих стандартів відповідальності та компетенції, з метою підвищення гнучкості у роботі авіадиспетчерів та заохочення взаємного визнання ліцензій, а також загального поліпшення безпеки повітряного руху та компетентності персоналу.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 10 серпня 2011 року про створення Групи експертів з питань боротьби з торгівлею людьми та скасування Рішення 2007/675/ЄС (2011/502/ЄС)

Commission Decision of 10 August 2011 on setting up the Group of Experts on Trafficking in Human Beings and repealing Decision 2007/675/EC (2011/502/EU)

Цим Рішенням створюється Група експертів з питань боротьби з торгівлею людьми, завданнями якої є:

– повідомляти Комісію про всі питання, пов'язані з торгівлею людьми та захистом жертв;

– допомагати Комісії в оцінці та розвитку політики в галузі боротьби з торгівлею людьми на національному, європейському та міжнародному рівнях;

– сприяти Комісії у виявленні та визначенні можливих заходів і дій на національному, європейському та міжнародному рівнях у сфері боротьби з торгівлею людьми; а також

– створення форуму для обговорення питань, пов'язаних із торгівлею людьми та обміну відповідним досвідом.

Група експертів складатиметься з 15 членів, які призначатимуться на поновлюваний термін у чотири роки.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» і залишатиметься чинним впродовж п'яти років. Цим Рішенням також скасовується Рішення 2007/675/ЄС.

Рішення 940/2011/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 14 вересня 2011 року про Європейський рік активної старості та солідарності між поколіннями (2012)

Decision 940/2011/EU of the European Parliament and of the Council of 14 September 2011 on the European Year for Active Ageing and Solidarity between Generations (2012)

Цим Рішенням Європейський Парламент та Рада визначили 2012 рік «Європейським роком активної старості та солідарності між поколіннями», основною метою якого є сприяння розвитку культури активної старості в Європі.

У цьому контексті Європейський рік призначений для заохочення і підтримки зусиль держав-членів, їхніх регіональних і місцевих влад, соціальних партнерів, громадянського суспільства та ділових кіл, включаючи малі та середні підприємства, спрямованих на сприяння активній старості та мобілізацію потенціалу населення, яке народилося наприкінці 1950-х рр. При цьому за мету також ставиться сприяння солідарності та зближенню різних поколінь з урахуванням їх різноманітності та гендерної рівності.

Підтримка активної старості означає створення більш сприятливих можливостей для підвищення ролі літніх жінок і чоловіків на ринку праці, боротьбу з бідністю та соціальною

ізоляцією, заохочення волонтерства й активної участі старшого покоління в житті сім'ї та суспільства, а також у цілому сприяння гідному здоровому старінню. Це, зокрема, включає адаптацію умов праці, боротьбу з негативними стереотипами щодо віку та віковою дискримінацією, поліпшення здоров'я та безпеки праці, адаптацію системи безперервного навчання та забезпечення соціального захисту. Участь у заходах Європейського року – 2012 буде відкрито для держав-членів ЄС, країн-кандидатів, країн Західних Балкан, а також Ісландії, Ліхтенштейну та Норвегії.

Це Рішення набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Ради (ЄС) № 964/2011 від 26 вересня 2011 року про встановлення корекційних коефіцієнтів, що застосовуються з 1 липня 2010 року до заробітної плати службовців, тимчасового персоналу та працівників-контрактників Європейського Союзу, які працюють у третіх країнах

Council Regulation (EU) No 964/2011 of 26 September 2011 laying down the weightings applicable from 1 July 2010 to the remuneration of officials, temporary staff and contract staff of the European Union serving in third countries

Цей Регламент ухвалено з метою належного врахування змін прожиткового мінімуму в країнах, що не є членами ЄС, а також встановлення відповідних корекційних коефіцієнтів, що мають застосовуватися з 1 липня 2010 року до заробітної плати службовців, тимчасового персоналу та працівників-контрактників ЄС, які працюють у третіх країнах, що сплачується у валюті країни працевлаштування.

Залежно від країни, у якій працює громадянин ЄС, до його заробітної плати застосовується корекційний коефіцієнт, що розраховується на основі показника паритету купівельної спроможності (економічного паритету) та курсу обміну національної валюти відносно євро (таблиця корекційних коефіцієнтів міститься у Додатку до Регламенту). Державам-членам необхідно здійснити відповідні перерахунки заробітної плати зазначеним вище категоріям працівників (із урахуванням нововведених коефіцієнтів), сплаченої їм у період між 1 липня 2010 року та датою набрання чинності цим Регламентом.

Цей документ набирає чинності з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ІЗЗЕТОВ проти України» від 15 вересня 2011 р. (заява № 23136/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF IZZETOV v. UKRAINE of 15 September 2011 (Application no. 23136/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5 (1) (с), (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд».

Обставини справи

Заявник у справі – Рефат Хайрієвич Іззетов, 1971 р. н., проживає в АР Крим.

28 листопада 1998 р. було порушено кримінальну справу у зв'язку з вимаганням грошей у родини І., а 2 серпня 1999 р. заявника було заарештовано за підозрою у вчиненні зазначеного злочину. 5 серпня 1999 р. прокурор АР Крим ухвалив рішення про взяття заявника під варту строком на два місяці.

З 9 серпня 1999 р. заявника тримали в Сімферопольському слідчому ізоляторі № 15 (далі – СІЗО) до звільнення у 2006 р. Як стверджує заявник, умови його тримання були незадовільними, зокрема, камери у СІЗО були переповнені, ув'язнені майже весь час перебували у камері, оскільки місце для прогулянок не було розраховано на 230 камер. Санітарні умови були незадовільними, оскільки разом утримували здорових і хворих на туберкульоз та інші інфекційні захворювання ув'язнених.

7 жовтня 1999 р. прокурор АР Крим подовжив строк тримання заявника під вартою на три місяці, посилаючись на необхідність проведення подальших слідчих дій, а 2 січня 2000 р. цей термін було продовжено ще на один місяць.

27 січня 2000 р. Генеральний прокурор України подовжив строк утримання заявника ще на шість місяців у зв'язку з порушенням ще

однієї кримінальної справи; 20 березня 2000 р. ці дві справи було об'єднано.

19 травня 2000 р. прокуратура АР Крим відхилила звернення заявника щодо зміни запобіжного заходу.

20 липня 2000 р. розслідування у справі було завершено і заявник, разом із іншими 18 обвинуваченими в організованій злочинній діяльності, постав перед Верховним Судом АР Крим.

У червні – грудні 2001 р. відбулося близько 18 слухань у справі, після чого один із захисників звернувся до суду з вимогою вести запис судових засідань. 15 травня 2002 р. суд поновив слухання у справі, та до 22 травня 2004 р. відбулося близько 150 слухань. Відповідно до тверджень заявника, епізоду щодо пограбування сім'ї І., в якому його обвинувачували, було присвячено лише п'ять слухань у лютому 2003 р.

17 листопада 2004 р. заявника визнали винним і засудили до шести з половиною років позбавлення волі.

7 лютого 2006 р. заявника було звільнено у зв'язку з закінченням строку його тримання під вартою.

16 березня 2006 р. Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявника.

22 червня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 3, ст. 5 (1) (с) та 5 (3), а також ст. 6 (1) Конвенції стосовно умов тримання заявника під вартою, законності та тривалості його попереднього ув'язнення, а також тривалості кримінального провадження у справі. Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 13 тис. євро компенсації за моральну шкоду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КАЧУРКА проти України» від 15 вересня 2011 р. (заява № 4737/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KACHURKA v. UKRAINE of 15 September 2011 (Application no. 4737/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя».

Обставини справи

Заявники у справі – Олександр Миколайович Качурка та Лариса Андріївна Качурка, 1937 та 1939 р. н. відповідно, проживають у м. Запоріжжя.

29 березня 2000 р. дружина сина заявників Н. К. та знайомий родини М. С. повідомили міліцію про самогубство сина заявників С. К. Співробітники міліції обстежили квартиру та ванну кімнату, де це сталося, та допитали свідків у справі – Н. К., М.С. та сусіда С. М. Крім того, того ж дня було проведено медичну експертизу тіла загиблого і підтверджено факт самогубства.

Заявники неодноразово (з 10 квітня 2000 р. до 6 квітня 2007 р.) зверталися до Прокуратури та судів з вимогою належним чином розслідувати загибель С. К., і їм неодноразово відмовляли у порушенні кримінальної справи через відсутність складу злочину.

16 січня 2006 р. заявники звернулися до Європейського Суду з прав людини зі скаргою на неефективне розслідування обставин смерті їх сина.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 2 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявникам впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 16 тис. євро компенсації за моральну шкоду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАСКАЛЬ проти України» від 15 вересня 2011 р. (заява № 24652/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PASKAL v. UKRAINE of 15 September 2011 (Application no. 24652/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (1), (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд».

Обставини справи

Заявником у справі є Юрій Михайлович Паскаль, 1966 р. н., який проживає у м. Сімферополь.

1 липня 1999 р. заявника було заарештовано за підозрою у вчиненні крадіжки 10 лютого 1999 р.

3 липня 1999 р. прокуратура АР Крим визначила заявнику запобіжний захід у формі тримання під вартою на десять днів. Пізніше строк було подовжено до 1 вересня 1999 р. У травні 2000 р. заявника перевели до Сімферопольського слідчого ізолятора № 15. 7 квітня 2000 р. прокуратура АР Крим подовжила перебування заявника під вартою до 3 травня 2000 р. За твердженнями заявника, з цього часу та до 17 листопада 2004 р. офіційного рішення про тримання його під вартою не було винесено.

У ході розслідування заявнику були висунуті нові обвинувачення, зокрема, в організації злочинної групи та вчиненні понад тридцяти пограбувань. У ході розслідування було проведено близько 120 допитів, двадцять відтворень обставин і обстановки події та призначено чимало експертних досліджень.

20 липня 2000 р. досудове розслідування було завершено, і заявник разом із іншими 18 особами як члени організованої ним злочинної групи постали перед Верховним Судом АР Крим.

17 січня 2003 р. заявник звернувся до суду зі скаргою на те, що під час досудового розслідування проти нього було застосовано катування. 5 лютого 2003 р. прокуратура АР Крим відмовила у порушенні кримінальної справи проти співробітників міліції. Апеляцію заявник не подавав.

З 15 травня 2002 р. до 22 травня 2004 р. суд АР Крим провів близько 150 слухань у справі заявника.

17 листопада 2004 р. суд засудив заявника до чотирнадцяти з половиною років позбавлення волі за участь в організованій злочинній групі та вчинення численних пограбувань.

22 грудня 2004 р. заявник подав касаційну скаргу, але 16 березня 2006 р. Верховний Суд України цю скаргу відхилив.

17 червня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (1) та 5 (3) Конвенції стосовно незаконності та тривалості попереднього ув'язнення заявника, а також ст. 6 (1) щодо тривалості кримінального провадження та неупередженості суду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТРЕТЬЯКОВ проти України» від 29 вересня 2011 р. (заява № 16698/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF TRETYAKOV v. UKRAINE of 29 September 2011 (Application no. 16698/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (1), (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд».

Обставини справи

Заявник у справі – Валерій Валерійович Третьяков, 1971 р.н., проживає у м. Харків.

22 листопада 2001 р. було знайдено труп гр. Б. з численними тілесними ушкодженнями. У той же день за цим фактом Дзержинське районне відділення міліції м. Харкова порушило кримінальну справу.

23 листопада 2001 р. гр. А. повідомив міліцію, що він був свідком того, як заявник бив гр. Б. по голові сковородою на вечірці, яка відбувалася в квартирі гр. Б. Він також зізнався у тому, що після того, як гр. Б. знепритомнів і впав на підлогу, він і заявник забрали цінності і залишили квартиру.

5 грудня 2001 р. Держинський районний суд м. Харкова ухвалив рішення про взяття заявника під варту, враховуючи тяжкість вчиненого злочину, наявність попередньої судимості та зникнення після інциденту з гр. Б.

8 грудня 2001 р. слідчі органи додали до матеріалів справи лист від 26 листопада 2001 р. із зізнанням заявника, в якому він зазначив, що був на вечірці разом з гр. А. та Б., а коли між ними виникла бійка, він пішов.

4 лютого 2002 р. заявника було заарештовано. 28 лютого 2002 р. справу було передано на розгляд районного суду.

1 березня 2002 р. прокуратура змінила висунуте заявнику обвинувачення на обвинувачення у нанесенні тяжких тілесних ушкоджень, що призвели до смерті.

7 березня 2002 р. районний суд провів попереднє слухання справи. У березні 2002 р. – лютому 2003 р. з різних причин судові слухання переносилися. У березні 2003 р. – червні 2004 р. з десяти слухань сім було перенесено. 14 червня 2004 р. суд передав справу на додаткове розслідування, залишивши заявника під вартою.

12 жовтня 2004 р. Апеляційний суд Харківської області скасував це рішення та повернув справу на розгляд суду першої інстанції.

22 березня 2005 р. заявник звернувся з вимогою передати його справу іншій колегії суддів з огляду на численні процесуальні порушення. 31 березня 2005 р. районний суд відхилив клопотання заявника.

18 липня 2005 р. адвокат заявника звернувся до суду зі скаргою щодо незаконного тримання останнього під вартою. Суд постановив, що немає підстав для звільнення заявника.

25 липня 2005 р. суд визнав гр. А. та заявника винними у нанесенні тяжких тілесних ушкоджень і крадіжці та засудив заявника до десяти років позбавлення волі. 9 січня 2007 р.

Апеляційний суд Харківської області скасував це рішення і передав справу на новий розгляд.

7 вересня 2007 р. районний суд визнав заявника та гр. А. винними та засудив заявника до п'яти років і семи місяців позбавлення волі. З огляду на те, що він вже відбув строк покарання, заявника було звільнено.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (1) (с), ст. 5 (3), ст. 5 (4) та ст. 6 (1) Конвенції у зв'язку з незаконністю та надмірною тривалістю попереднього ув'язнення заявника, неможливістю перегляду питання про законність такого ув'язнення та необґрунтованою тривалістю кримінального провадження у його справі. У зв'язку з цим Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 8 тис. євро компенсації за моральну шкоду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЕРКОВ проти України» від 7 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 7 жовтня 2011 р., заява № 39766/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SERKOV v. UKRAINE of 7 July 2011 (FINAL of 7 October 2011, Application no. 39766/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст.6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту»;

ст. 1 Протоколу 1 «Захист власності».

Обставини справи

Заявник у справі – приватний підприємець, платник єдиного податку Сергій Миколайович Серков, 1961 р.н., проживає у м. Харків.

У березні – липні 2004 р. при ввезенні ним товарів в Україну митна служба України зобов'язала заявника сплатити ПДВ у розмірі 214 тис. 107 грн. 19 коп. відповідно до Закону України «Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997 р.

10 серпня 2004 р. заявник порушив справу в Господарському суді Харківської області проти митної служби та місцевого відділу Державного казначейства щодо відшкодування ПДВ, оскільки згідно з Указом Президента № 727 від 3 липня 1998 р. його діяльність підлягала спрощеній системі оподаткування.

2 вересня 2004 р. суд відхилив скаргу заявника як необґрунтовану, виходячи з того, що принципи, закріплені у статті 11 Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва», не стосувалися ПДВ, оскільки відповідні зміни не були внесені до Закону України «Про податок на додану вартість». Водночас у розділах 2 і 3 Закону України «Про податок на додану вартість» зазначалося, що операції заявника повинні обкладатися ПДВ. Суд дійшов висновку, що цей законодавчий акт не містив винятків для приватних підприємців щодо спрощеної системи оподаткування. Крім того, суд постановив, що зазначений вище Указ Президента містив положення про звільнення від ПДВ лише для операцій із продажу товарів, але не операцій з імпорту.

2 листопада 2004 р. Харківський апеляційний господарський суд скасував рішення від 2 вересня 2004 р. та ухвалив рішення на користь заявника.

Митна служба подала апеляцію, але 2 лютого 2005 р. Вищий господарський суд України скасував рішення апеляційного суду та підтримав рішення від 2 вересня 2004 р.

28 квітня 2005 р. Верховний Суд України відмовив заявнику у розгляді його скарги.

25 жовтня 2005 р. заявник звернувся за захистом своїх прав до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 1. Протоколу 1, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 23 тис. євро компенсації за матеріальну шкоду та 4 тис. – за моральну шкоду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФЬОДОРОВ та ФЬОДОРОВА проти України» від 7 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 7 жовтня 2011 р., заява № 39229/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF FYODOROV AND FYODOROVA v. UKRAINE of 7 July 2011 (FINAL of 7 October 2011, Application no. 39229/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя».

Обставини справи

Заявниками у справі є Володимир Георгійович Фьодоров і Тетяна Сергіївна Фьодорова, 1948 та 1960 р. н. відповідно, мешканці с. Тахтаулове Полтавської області.

У червні 2000 р. заявник вчинив бійку із сусідами, в результаті чого гр-ка Л. отримала тілесні ушкодження, у чому 20 січня 2005 р. визнали винним заявника та призначили йому покарання у формі обмеження волі. Заявники також брали участь у цивільних провадженнях проти сусідів Л. стосовно користування землею та ін.

10 червня 2001 р. гр-ка Л. надіслала листа гр. В. Т. – головному психіатру Полтавської обласної клінічної лікарні, у якому стверджувала, що заявник страждає на тяжку психічну хворобу, становить небезпеку для оточуючих і потребує лікування.

15 червня 2001 р. заявників відвідав лікар-психіатр М. Ф., який розпитував про їх відносини з сім'єю Л. За твердженнями заявника, розмова тривала близько п'яти хвилин, після чого він спробував сфотографувати лікаря, але той швидко вибіг з двору, сів у машину швидкої допомоги і поїхав.

18 червня 2001 р. гр. В. Т. повідомив Полтавський районний суд про те, що заявник страждає на хронічне психічне захворювання і потребує судової експертизи для призначення лікування.

30 червня 2001 р. голова обласного управління охорони здоров'я гр. В. В. відхилив скаргу заявника про те, що обстеження було незаконним і поставлений йому діагноз є неправильним.

У серпні 2001 р. заявник звернувся до суду зі скаргою на дії гр. М. Ф., гр. В. Т. і гр. В. В.

6 лютого 2002 р. Жовтневий районний суд м. Полтави задовольнив скаргу заявника та зобов'язав медичні установи виправити діагноз у його медичних документах.

Гр. М. Ф. подав апеляційну скаргу. 30 квітня 2002 р. Апеляційний суд Полтавської області почав слухання у справі за відсутності заявника, зазначивши, що заявник просив, щоб слухання відбувалося без нього. В результаті суд скасував рішення від 6 лютого 2002 р., відхиливши вимоги заявника.

Заявник подав касаційну скаргу, в якій зазначив, що апеляційний суд незаконно провів слухання за його відсутності та відсутності його адвоката та навіть не повідомив їх про дату засідання.

23 травня 2003 р. Верховний Суд України відхилив скаргу заявника.

У травні 2003 р. В. Т. повідомив адвоката заявника, що ім'я заявника не міститься у списку осіб, які страждають на психічні розлади. 9 вересня 2003 р. асоціація психіатрів зазначила, що після вивчення медичних документів заявника її фахівцями не було виявлено підстав вважати його психічно хворим.

У січні 2003 р. до Полтавської обласної клінічної лікарні надійшло кілька скарг від односельчан заявника на його неврівноважену поведінку.

7 березня 2003 р. гр. М. Ф. разом зі співробітниками міліції прибули до заявників і повідомили їх про те, що заявника потрібно госпіталізувати. Незважаючи на протест, чотири міліціонери посадили заявника у машину швидкої допомоги і відвезли до Полтавської обласної психіатричної лікарні, де заявнику було проведено два психіатричних обстеження.

8 березня 2003 р. заявника випустили, оскільки він не потребував стаціонарного лікування. Пізніше адвоката заявника

повідомили про те, що діагноз, який йому було поставлено раніше, не підтвердився.

11 жовтня 2007 р. заявник пройшов обстеження у Київському міському центрі судово-психіатричної експертизи, за результатами якого було встановлено, що він не страждає на психічні захворювання.

11 березня 2003 р. обидва заявника звернулися зі скаргою до прокуратури щодо неналежного поводження з ними співробітників міліції 7 березня 2003 р., але прокуратура відмовилася порушувати кримінальну справу. Заявники неодноразово намагалися оскаржити це рішення, але безрезультатно.

28 липня 2005 р. прокуратура Полтавської області розпочала кримінальне провадження, призначивши розслідування обставин затримання заявника для проведення психіатричного обстеження.

У свою чергу, 18 жовтня 2005 р. Жовтневий районний суд м. Полтави порушив кримінальну справу за фактом завдання заявниці тілесних ушкоджень. Розслідування у зазначених справах досі триває.

30 жовтня 2003 р. заявники подали скаргу до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 3 стосовно обох заявників та 8 Конвенції – стосовно першого, а також ст. 6 (1) у зв'язку з відсутністю першого заявника на апеляційному слуханні та зобов'язав Україну виплатити впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного: заявнику – 15 тис. євро і заявниці – 2 тис. євро компенсації за моральну шкоду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГРИМКОВСЬКА проти України» від 21 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 21 жовтня 2011 р., заява № 38182/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GRIMKOVSKAYA v. UKRAINE of 21 July 2011 (FINAL of 21 October 2011, Application no. 38182/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».

Обставини справи

Заявниця у справі – Наталя Миколаївна Гримковська, 1966 р. н., мешканка м. Краснодон. Заявниця є власницею будинку по вулиці К. у м. Краснодон, в якому вона проживає зі своїми батьками та неповнолітнім сином Д. Г.

За даними уряду, з 1983 р. вулиця К. була частиною Радянської міжреспубліканської автомагістралі, що проходила від м. Кишинів (Молдова) до м. Волгоград (Російська Федерація). За словами заявниці, через вулицю К. ніколи не проходила ця дорога, оскільки її ширина – лише шість метрів, немає належного покриття для руху вантажних автомобілів та, більш того, на ній розташовані приватні будинки.

У 1998 р. українська влада переробила проект автомагістралі та визначила вулицю, на якій проживає заявниця, частиною автомагістралі «М 04 Київ-Луганськ-Ізваріне».

За словами заявниці, після зміни маршруту автомагістралі її будинок став практично непридатним для життя, оскільки сильно постраждав від вібрації і шуму, а також значно зросла забрудненість повітря.

15 травня 2002 р. на вимогу жителів вулиці К. Луганська обласна санітарно-епідеміологічна служба виміряла рівень забруднення біля кількох будинків на вулиці К., у тому числі біля будинку заявниці, та встановила, що за одну годину поряд із будинками проходить 129 автомобілів, обсяг викидів забруднюючих речовин перевищує припустиму норму.

На підтвердження обсягу шкоди, завданої її будинку, заявниця подала до суду документ від 31 травня 2002 р., у якому зазначалося, що фундамент її будинку тріснув, стіни вкриті вугільним пилом, дорога біля будинку пошкоджена тощо. Заявниця також надала медичні довідки про стан здоров'я і наявність численних хвороб у членів її родини.

Починаючи з 2000 р., мати заявниці К. В. Гріщенко неодноразово зверталася зі скаргами до різних органів влади від імені своєї родини.

28 травня 2002 р. після проведення вимірювання рівня забруднення головний санітарний лікар Луганської області звернувся до мера м. Краснодон з вимогою припинити рух транспорту вулицею К. та провести її ремонт.

У невизначену дату К. В. Гріщенко звернулася до прокуратури м. Краснодон з вимогою порушити кримінальну справу у зв'язку з ситуацією з рівнем забруднення. 13 червня 2002 р. прокуратура відмовила у порушенні кримінальної справи, а також повідомила К. В. Гріщенко, що проведення ремонту дороги заплановано на найближчий час. 16 червня 2002 р. вулицю К. було перекрито.

1 липня 2003 р. «Укравтодор» повідомив мера м. Краснодон, що у зв'язку зі зростанням кількості автотранспорту замість відрізка дороги М 04 необхідно побудувати шляхи в об'їзд міста.

У 2006 р. повинна була бути проведена реконструкція дороги, але її не було почато у зв'язку з відсутністю фінансування.

24 листопада 2010 р. використання дороги було відновлено, але ремонт так і не було проведено.

У 2001 р. К. В. Гріщенко подала цивільну скаргу щодо відшкодування шкоди, завданої майну та здоров'ю, але 18 січня 2002 р. суд м. Краснодон відхилив цю скаргу. 10 червня 2002 р. та 21 липня 2003 р. Апеляційний суд Луганської області та Верховний Суд України відповідно відмовили у задоволенні апеляційної та касаційної скарг К. В. Гріщенко.

21 жовтня 2003 р. К. В. Гріщенко як представниця заявниці звернулася зі скаргою до Європейського суду з прав людини у зв'язку з тим, що, проклавши автомагістраль М 04 через непристосовану до цього вулицю, міська влада м. Краснодон порушила право заявниці на повагу до її приватного і сімейного життя.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 8 Конвенції, зазначивши, що немає необхідності розглядати ті самі факти

окремо за ст. 6 (1) та ст. 13 та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 10 тис. євро компенсації за моральну шкоду.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОРОБОВ проти України» від 21 липня 2001 р. (Остаточне рішення від 21 жовтня 2011 р., заява № 39598/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOROBOV v. UKRAINE of 21 July 2011 (FINAL of 21 October 2011, Application no. 39598/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».

Обставини справи

Заявник у справі – Ігор Вікторович Коробов, 1968 р. н., проживає у м. Маріуполь.

За словами заявника, 25 грудня 1999 р. він позичив 3 тис. 400 доларів США гр. С. Останній повернув частину грошей, а залишок (2 тис. 30 доларів США), за домовленістю із заявником, повинен був віддати 18 квітня 2000 р.

Проте 11 квітня 2000 р. за заявою гр. С. проти заявника було порушено кримінальну справу за звинуваченням у вимаганні грошей.

18 квітня 2000 р. під час зустрічі заявника з гр. С. заявника затримали співробітники Маріупольського ВБОЗ УБОЗ УМВС України і доправили у відділок міліції. Того ж дня двоє перехожих, гр-ни Б. і Бо., письмово засвідчили, що заявник розмовляв із гр. С. та його сестрою Ф. на вулиці, коли прибули співробітники міліції і попросили його пройти за ними. Заявник намагався втекти і викинути щось із кишені. Коли співробітники міліції спробували затримати його, він чинив опір, лаявся і погрожував їм, а тому йому надягли наручники і «з труднощами» посадили в машину.

За словами заявника, 18 та 26 квітня 2000 р. у відділі міліції його били і піддавали катуванню із застосуванням електричного струму.

21 квітня 2000 р. заявник подав скаргу щодо неналежного поводження з ним співробітників міліції, відповідно до якої було призначено проведення судово-медичної експертизи.

У серпні 2000 р. досудове розслідування у справі заявника було завершено, а справу передано до суду.

15 квітня 2002 р. Приморський районний суд м. Маріуполя засудив заявника до трьох років позбавлення волі (з яких два роки – умовно).

23 травня 2003 р. Апеляційний суд Донецької області підтримав рішення від 15 квітня 2002 р.

13 січня 2004 р. Верховний суд України відхилив клопотання заявника про дозвіл на оскарження в касаційному порядку. За словами заявника, йому не повідомили про дату слухання. Ані заявник, ані його адвокат не були присутні на слуханні, та копію рішення заявник отримав лише 14 квітня 2004 р.

19 квітня 2000 р. заявника направили до Маріупольської міської лікарні швидкої медичної допомоги і провели обстеження, яке показало, що він отримав удари по спині і в груди, ушкодження нирки та страждав на гематурію.

5 травня 2000 р. судово-медична експертиза засвідчила, що заявник зазнав легких тілесних ушкоджень.

10 травня 2000 р. прокуратура Донецької області відмовила у порушенні кримінальної справи проти співробітників міліції за заявою заявника.

6 квітня 2001 р. суд Донецької області скасував рішення прокуратури і направив справу на розслідування. Проте прокуратура неодноразово відхиляла скаргу заявника.

2 листопада 2003 р. заявник звернувся до Європейського Суду з прав людини за захистом своїх прав, зокрема у зв'язку з поганим поводженням з боку співробітників міліції та нездатністю влади розслідувати його скарги, а також на те, що розгляд справи у Верховному Суді України відбувався за його відсутності та відсутності його адвоката.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 3 та ст. 6 (1) Конвенції, зазначивши, що немає необхідності розглядати ті самі факти окремо за ст. 13. Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 20 тис. євро компенсації за моральну шкоду та 1 тис. євро – за судові витрати.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

ЄС зобов'язується поховати ядерні відходи в безпечних бункерах

EU agrees to bury nuclear waste in secure bunkers (euractive.com, 20.07.2011)

19 липня 2011 р. держави-члени ЄС прийняли рішення, що радіоактивні відходи зі 143 ядерних реакторів Європи повинні бути поховані у безпечних бункерах.

Нові правила зобов'язують органи державного регулювання ядерної безпеки скласти плани поховання відходів до 2015 р., які перевірить Комісар із питань енергетики ЄС Гюнтер Еттінгер. (Guenther Oettinger).

Відповідно до заяви Ради міністрів ЄС, до планів мають бути включені положення щодо управління паливом та відходами, ліцензування, контролю та інспекцій, інформування громадськості, консультацій, фінансування та створення незалежних регулюючих органів. У своєму зверненні Г. Еттінгер зазначив, що після довгих років бездіяльності ЄС вперше взяв на себе зобов'язання щодо остаточного поховання ядерних відходів.

14 держав-членів ЄС, які сьогодні використовують атомну енергію, десятиріччями зберігають свої радіоактивні відходи у бункерах або складах на поверхні землі, поки вони не охолонуть. Однак надзвичайні ситуації, такі як лісові пожежі у Росії та аварія на атомній електростанції Фукусіма в Японії, змусили звернути увагу на ризики, з якими пов'язане таке зберігання відходів.

У країнах Європи ядерна енергетика втратила свої позиції після аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 р., ще більше ситуація ускладнилася після аварії на Фукусімі. Як наслідок, зокрема, Німеччина вирішила поетапно відмовитися від ядерної енергетики до 2022 р.

Водночас Г. Еттінгер визначив пріоритетним напрямом роботи на найближчі п'ять років розробку загальноєвропейської стратегії з ядерної безпеки. Першим кроком стало проведення серії «стрес-тестів» на атомних електростанціях у червні 2011 р. Другий крок – це перевезення відпрацьованого ядерного палива у безпечні сховища. При цьому національні програми зі зберігання відходів

мають містити конкретні терміни будівництва сховищ. Стандарти безпеки, визначені Міжнародним агентством з атомної енергії, також стануть юридично обов'язковою частиною планів.

На початковому етапі обговорення Г. Етінгер пропонував повністю заборонити експорт радіоактивних відходів для переробки, але було вирішено, що відходи можуть бути перевезені до країн, у яких існує глибоке геологічне сховище. За словами Комісара ЄС, на сьогодні такого сховища не існує в жодній країні світу і навіть не проводиться його будівництво. Для зведення принаймні одного геологічного сховища знадобиться як мінімум 40 років. Однак представники Грінпісу звинуватили Комісію у байдужому ставленні до проблеми, відзначивши, що такі країни, як, наприклад, Болгарія та Угорщина, зможуть продовжувати перевезення відходів до Росії. «Все, що вони роблять, – це перекладають проблему на когось іншого і наражають європейців на небезпеку, дозволяючи перевезення небезпечних відходів», – зазначив радник ЄС з питань ядерної політики від Грінпісу Я. Хаверкамп (Jan Haverkamp).

За даними Європейського ядерного форуму Foratom, 143 атомні електростанції ЄС виробляють 50 тис. м³ радіоактивних відходів на рік, близько 15 % з яких мають високий рівень радіації.

Комісія ЄС розглядає питання регулювання азартних ігор он-лайн

Commission eyes EU regulation of online gambling (euractive.com, 07.09.2011)

Сьогодні й політики, й оператори висловлюються на користь ухвалення загальноєвропейського законодавчого акту, спрямованого на врегулювання ринку азартних ігор он-лайн. Між тим, спільні правила не повинні перешкоджати державам-членам встановлювати більш жорсткі норми. Про це йшлося на конференції Європейського економічного і соціального комітету 6 вересня 2011 р.

На національному рівні питання азартних ігор завжди жорстко регулювалося з метою захисту споживачів від залежності, шахрайства, відмивання грошей. Виключення цього питання з директиви ЄС про послуги викликало численні скарги від

представників гральної індустрії щодо доступу до національних ринків.

Сьогодні регулювання азартних ігор он-лайн значно різниться у різних державах-членах ЄС – від цілком ліберальних умов до прямої заборони (зокрема, у Швеції).

Відсутність закону на рівні ЄС призвела до низки ухвал Суду ЄС, а також проведення перевірок Комісією у зв'язку із виявленими порушеннями щодо того, чи відповідають національні заходи з обмеження надання транскордонних он-лайн послуг азартних ігор статті 49 Договору ЄС, якою гарантується вільний рух послуг.

У червні 2010 року Європейський суд прийняв рішення про те, що держави-члени ЄС можуть заборонити азартні ігри он-лайн, якщо держави ставлять собі за мету боротьбу з шахрайством.

У Німеччині новим законопроектом передбачається повна заборона азартних ігор он-лайн, крім ставок на кінних перегонах. Водночас букмекерські компанії скаржаться, що запропоновані норми можуть серйозно ускладнити їхню діяльність або взагалі призвести до зникнення їх із ринку.

Врахувавши критику Великої Британії, Мальти та Європейського суду, Європейська Комісія звернулася до Німеччини, аби країна переглянула законопроект і забезпечила більше можливостей для роботи компаній у сфері азартних ігор он-лайн.

Водночас депутат Європарламенту Ю. Кройцман (Jürgen Creutzmann) виступає за ухвалення спільної для всіх держав-членів ЄС директиви, яка б запропонувала мінімальні стандарти і водночас залишила певний простір для врегулювання цього питання на національному рівні. Він також закликав до того, щоб країни інформували одна одну про скасування ліцензій чи виявлення випадків шахрайства.

Представники спортивних організацій передусім прагнуть зменшити ризики, пов'язані зі впливом он-лайн ставок на чесність спортивних змагань. «Внаслідок корупційних діянь і договірних матчів змагання втрачають чесність, а зниження якості продукту завдає збитків і букмекерським компаніям, тому в нас є спільний інтерес», – зазначив М. Морей (Mathieu Moreuil), представник

англійської прем'єр-ліги. Він наголосив також, що спортивні організації та букмекерські компанії повинні співпрацювати, аби знайти рішення, прийнятне для всіх.

Європейське законодавство не заборонить гральний бізнес, однак існує стурбованість з приводу його ефективності, якщо компанії самостійно встановлюють правила.

Представник найбільшої он-лайн компанії, що працює у сфері азартних ігор, М. Брюс (Malcolm Bruce) попередив, що, незважаючи на те, що загалом компанії підтримують ідею спільного регулювання в Європі, засоби для досягнення мети буде знайти дуже важко. Компанії повинні виявляти у цьому питанні ініціативу, оскільки вони перебувають на вершині технічного прогресу, а технології завжди ідуть попереду законодавчого врегулювання. Він також виступив із пропозицією створити єдину європейську базу даних «проблемних гравців», щоб допомогти компаніям обмежити їм доступ до своїх сайтів.

Загалом представники грального бізнесу підтримують ідею спільної директиви і встановлення єдиних стандартів у ЄС, але застерігають від дублювання вимог у різних країнах. Проте подальше обговорення та прийняття документа планується на наступний рік.

Данія готується до малопомітного головування в ЄС

Denmark readies for low-profile EU Presidency (euractive.com, 30.09.2011)

У січні 2012 р. Данія перебере на себе головування у Європейському Союзі. Вже сьогодні данські дипломати почали підготовку до нього, добре розуміючи, що головним питанням на порядку денному стане боргова криза в євроні.

Данія відхилила на референдумі 2000 р. запровадження євро, вона не бере участі у зустрічах держав-учасниць євроні, а отже, в неї мало шансів впливати на найважливіші рішення у питаннях, що поставатимуть перед країнами Європи найближчим часом.

Коли Данія востаннє головувала в ЄС у 2002 р., у Брюсселі обговорювалися лише позитивні теми, пов'язані з розширенням ЄС і приєднанням десяти країн посткомуністичного блоку, а також із

розробкою Конституції для Європи. Сьогодні ж ситуація складається інакше.

У 2012 р. у Франції обиратимуть нового президента, а у Німеччині готуватимуться до виборів 2013 р., що пройдуть на тлі національного обговорення фіскальної та бюджетної реформ єврозони. Однак данські дипломати переконані, що, незважаючи на обмежений простір для маневрування, Данія все-таки зможе зробити свій внесок у діяльність Європейського Союзу.

По-перше, завданням Данії стане проведення щорічного саміту лідерів держав-членів ЄС у березні 2012 р. Це буде другий саміт із початку перегляду економічної політики Союзу. На ньому буде надано політичну оцінку змінам, внесеним у пакт стабільності та розвитку у зв'язку з введенням санкцій проти бюджетних правопорушників.

Крім того, наступного року проводитимуться переговори щодо бюджету на 2014 – 2020 рр. З огляду на вибори у Франції, навряд чи будуть внесені зміни у Спільну сільськогосподарську політику, на яку припадає близько 40 % бюджету, а отже, малоімовірно, що буде досягнуто консенсусу в бюджетному питанні. Однак зміниться спосіб ухвалення бюджету, оскільки вперше співавтором бюджетного закону виступить Європейський Парламент.

Данія – як чистий вкладник до бюджету ЄС – прагнучиме підняти питання про скасування поступок, що існують для певних країн, таких як, зокрема, Велика Британія, та інших винятків, зроблених для Німеччини, Нідерландів та Швеції. Якщо ж цього не вдасться досягти, Данія вимагатиме знижок і для себе, зазначив Прем'єр-міністр Данії Л. Расмуссен (Lars Loekke Rasmussen).

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 23

*За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка НАПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О. Л. (керівник), Зайчук О. В.,
Горькавий С. С., Єделєв Р. С., Київець О. В.,
Коптева О. О., Кулько А. В.,
Рядок В. Г., Санченко А. Є.

Відповідальний за випуск

Ворошилова І. В.

Редактор

Пилипенко А. А.

Підписано до друку 15.05.2012.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,62. Обл.-вид. арк. 1,89.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.